

Чи узгоджуються
кар'єрні очікування
учнів з їхніми
навичками?

Programme for International Student Assessment

Чи узгоджуються кар'єрні очікування учнів з їхніми навичками?

- В Австрії, Німеччині, Угорщині, Республіці Молдова, Польщі та Швейцарії кожен другий учень з поганими передумовами для навчання, який хотів би стати професіоналом чи менеджером у 30-річному віці, не планує здобути вищу освіту. У середньому по країнах ОЕСР про це повідомив один із трьох учнів, які мають погані передумови для навчання, порівняно з лише одним із десяти з-поміж тих, які мають добрі передумови для навчання та схожі кар'єрні цілі.
- У середньому по країнах ОЕСР лише 7 із 10 учнів із найвищою успішністю, але поганими передумовами для навчання повідомили, що планують здобути вищу освіту, натомість серед учнів із високими досягненнями та добрими передумовами для навчання про це повідомили 9 із 10 учнів.
- у середньому по країнах ОЕСР чотири з-поміж десяти учнів повідомили, що вони не знають, як отримати інформацію про фінансування студентів (наприклад, про кредити або гранти). У Бельгії, Данії, Гонконгу (Китай), Ірландії, Марокко та Новій Зеландії про таку проблему повідомили більше одного з-поміж двох студентів із поганими передумовами для навчання.

Підлітковий вік – це період, коли молодь починає готуватися до дорослого життя. Пізніше підлітки повинні приймати важливі рішення, які стосуються їхнього трудового життя, наприклад, яку галузь освіти чи тип освіти вони оберуть. Але молодим людям часто не вистачає знань про діапазон вибору роботи та кар'єри, відкритих для них; їхні прагнення до кар'єри та здобуття освіти часто формуються більше з огляду на їхні особисті передумови. Разом із нинішніми нерівними умовами на ринку праці це може призвести до появи очікувань, не узгоджених з потребами ринку, на який ці студенти незабаром вийдуть, особливо в умовах швидкого технологічного прогресу. Поки розрив між потребами ринку праці та набором навичок майбутніх працівників зростає, країнам необхідно адаптувати те, яких навичок вони вчать, щоб прискорити економічне процвітання та забезпечити, щоб ніхто не залишився позаду. Системи освіти можуть відігравати вирішальну роль у скеруванні навичок і талантів на ринок праці та допомогти молодим людям у виробленні адекватної оцінки доступних їм можливостей.

Значна частка 15-річних має плани щодо подальшої освіти, які не відповідають їхнім кар'єрним прагненням

В анкеті PISA-2018 учнів запитали, який рівень освіти вони сподіваються здобути та в якій професії планують працювати, коли їм буде 30 років. 15-річні, які пройшли тест PISA, можливо, тільки починають думати про те, що хочуть зробити згодом. Вони, можливо, порівнюють два або більше варіантів або вважають, що не мають достатньо знань про кар'єру, щоб відповісти на питання якимось інакше, крім скориставшись найбільш загальними словами. Однак у більшості країн та економік практично один із чотирьох учнів, які відповідали на питання про свої кар'єрні плани, дав розпливчасту відповідь (наприклад, «хороша робота», «у лікарні») або чітко зазначив, що він не визначився («Я не знаю»).

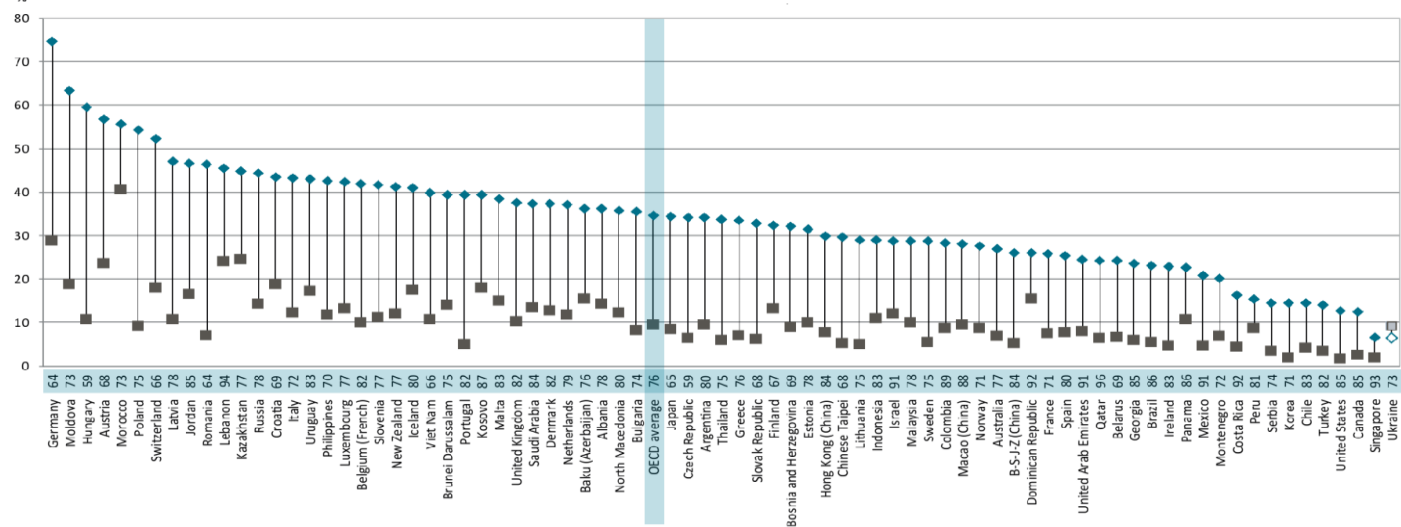
Однак навіть коли виявляється, що підлітки мають точне уявлення про те, чим вони хочуть займатися в майбутньому трудовому житті, вони, можливо, не мають чіткого уявлення про те, що їм потрібно зробити для досягнення своєї мети. У середньому по країнах ОЕСР 76 % учнів, які відповіли на питання про їхні кар'єрні плани, назвали себе менеджерами чи спеціалістами. Але серед них кожен п'ятий не планував здобувати який зі ступенів вищої освіти, визначений як диплом про початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, ступінь бакалавра або його еквівалент, ступінь магістра або його еквівалент чи докторський ступінь або еквівалент. Іншими словами, не планував досягти рівня освіти, як правило, необхідного для таких видів занять.

Учні, чий очікування щодо освіти та кар'єри не узгоджуються із їхнім соціально-економічним статусом

Відсоток учнів, які не прагнуть здобути вищу освіту, серед тих, хто розраховує працювати у висококваліфікованій професії

◆◆ учні з поганими передумовами для навчання

■ учні з гарними передумовами для навчання

Примітки: Відсоток учнів, які очікують працювати у висококваліфікованій професії, відображається поруч із назвою країни / економіки.

Статистично значущі відмінності відзначаються більш темним тоном (див. Додаток А3, PISA-2018 Результати [Том II]: Де всі учні / студенти можуть досягти успіху, ОЕСР [2019]).

Вища освіта відповідає рівням 5A, 5B або 6 ISCED відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти (ISCED-1997).

Країни та економіки наведено в порядку зменшення відсотків учнів, які мають погані передумови для навчання.

Джерело: ОЕСР, база даних PISA-2018, Таблиця II.B1.6.3.

<p>Така невідповідність між освітніми та кар'єрними планами спостерігалася частіше серед учнів з низьким соціально-економічним статусом, ніж серед учнів із високим. У середньому по країнах ОЕСР 34 % учнів із поганими передумовами для навчання, які хотіли б мати кар'єру в професії з високим рівнем кваліфікації, покладали великі надії на майбутню освіту, яка не відповідала їхнім кар'єрним цілям. В Австрії, Німеччині, Угорщині, Республіці Молдова, Польщі та Швейцарії більше половини учнів із поганими передумовами для навчання мали такі невідповідні очікування, натомість серед тих, які мають добрі передумови для навчання, лише кожен десятий.</p>	<p>вищу освіту ґрунтується на впевненості учнів у тому, що їм вдасться успішно завершити навчання за програмою вищої освіти й витратити на це розумну кількість часу. Оскільки учні, які мають гарні передумови для навчання, як правило, перевершують своїх однолітків із поганими передумовами в навчанні, то, відповідно, вони мають більше підстав упевнено припускати, що зможуть досягти успіху в подальшому навчанні.</p> <p>Однак багато учнів, особливо з поганими передумовами для навчання, мають менші амбіції, ніж можна було б очікувати, урахувавши їхні академічні досягнення.</p>
<p>Багато учнів, особливо з-поміж тих, які мають погані передумови для навчання, не планують здобувати вищу освіту, навіть якщо вони показали високі результати в PISA</p>	<p>Майже в усіх країнах / економіках у 2018 році серед високоуспішних учнів, які досягли рівня 4 принаймні в одній із трьох основних галузей PISA (читанні, математиці або природничо-наукових дисциплінах) та принаймні рівня 2 в інших двох, троє з десяти учнів із поганими передумовами для навчання не сподіваються здобути вищу освіту, хоча серед учнів із гарними передумовами таких лише кожен десятий. В Австрії, Фінляндії, Німеччині, Угорщині, Італії, Казахстані, Латвії, Республіці Молдова, Новій Зеландії, Норвегії, Польщі, Швеції та Швейцарії різниця в очікуваннях учнів, пов'язана із соціально-</p>
<p>Те, що учні з поганими передумовами для навчання частіше за учнів з гарними передумовами мають низькі амбіції щодо своєї майбутньої освіти, відображає певною мірою той факт, що перші мають більше проблем з</p>	<p>очікуваннях учнів, пов'язана із соціально-</p>

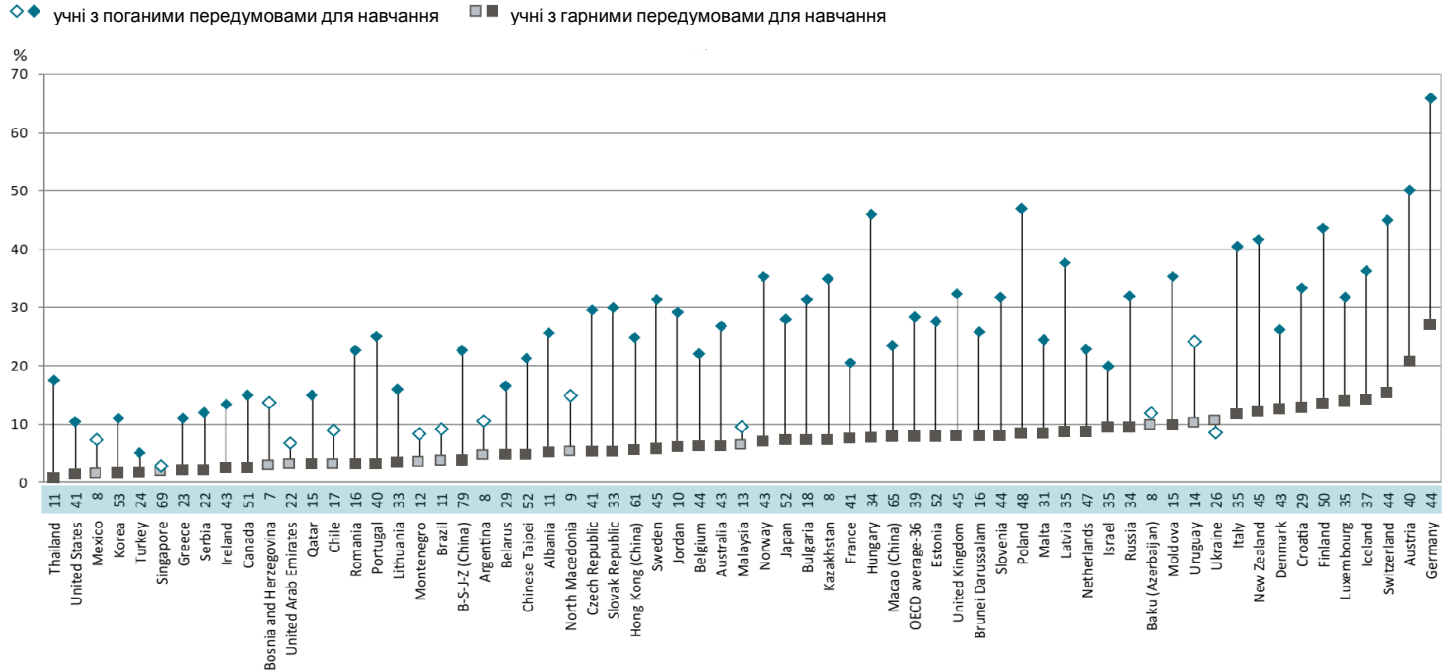
навчанням у школі, ніж другі. Сподівання здобути	економічним статусом, була більш ніж 25 відсоткових пунктів.
--	--

Лише в кількох країнах, а саме в Канаді, Ірландії, Кореї, Сінгапурі, Україні та США, очікування підлітків щодо подальшої освіти були

амбітні й узгоджені з їхніми навчальними показниками, незалежно від соціально-економічного статусу учнів.

Учні з високими результатами, які не сподіваються здобути вищу освіту, залежно від їхнього соціально-економічного статусу

Відсоток учнів, які показали високі результати (рівень 4) принаймні в одній ключовій галузі PISA, серед тих, хто показав мінімальні результати успішності (рівень 2) у трьох основних галузях PISA

Примітки: Відсоток учнів з високими результатами відображається поруч із назвою країни / економіки.

Статистично значущі відмінності позначено більш темним тоном (див. Додаток А3, PISA-2018 Результати [Том II]: Де всі учні / студенти можуть досягти успіху, ОЕСР [2019]).

На цій діаграмі показано лише країни та економіки з достатньою часткою тих учнів з обох категорій, які показали високі результати. Середнє значення ОЕСР-36 стосується середнього арифметичного по країнах ОЕСР (та Колумбії), за винятком Іспанії.

Країни та економіки наведено в порядку зростання за відсотком учнів, які мають гарні передумови для навчання.

Джерело: ОЕСР, база даних PISA-2018, Таблиця II.B1.6.7.

Учням часто не вистачає достатньої інформації про вартість вищої освіти й переваги від здобуття її

Такі розбіжності між успішністю в школі, сподіваннями на подальшу освіту та кар'єрними прагненнями можуть бути наслідком того, що учні передбачають труднощі у власному просуванні через довгу та дорогу освіту, а також наслідком браку інформації про загальний шлях до кар'єри, якої вони прагнуть. Сім'я часто є найбільш доступним джерелом порад і впливу на кар'єрні плани підлітка; але батьки не завжди достатньо знають про спектр кар'єрних варіантів, доступних їхній дитині, або про вищу освіту. Вони можуть переоцінювати академічні передумови, необхідні

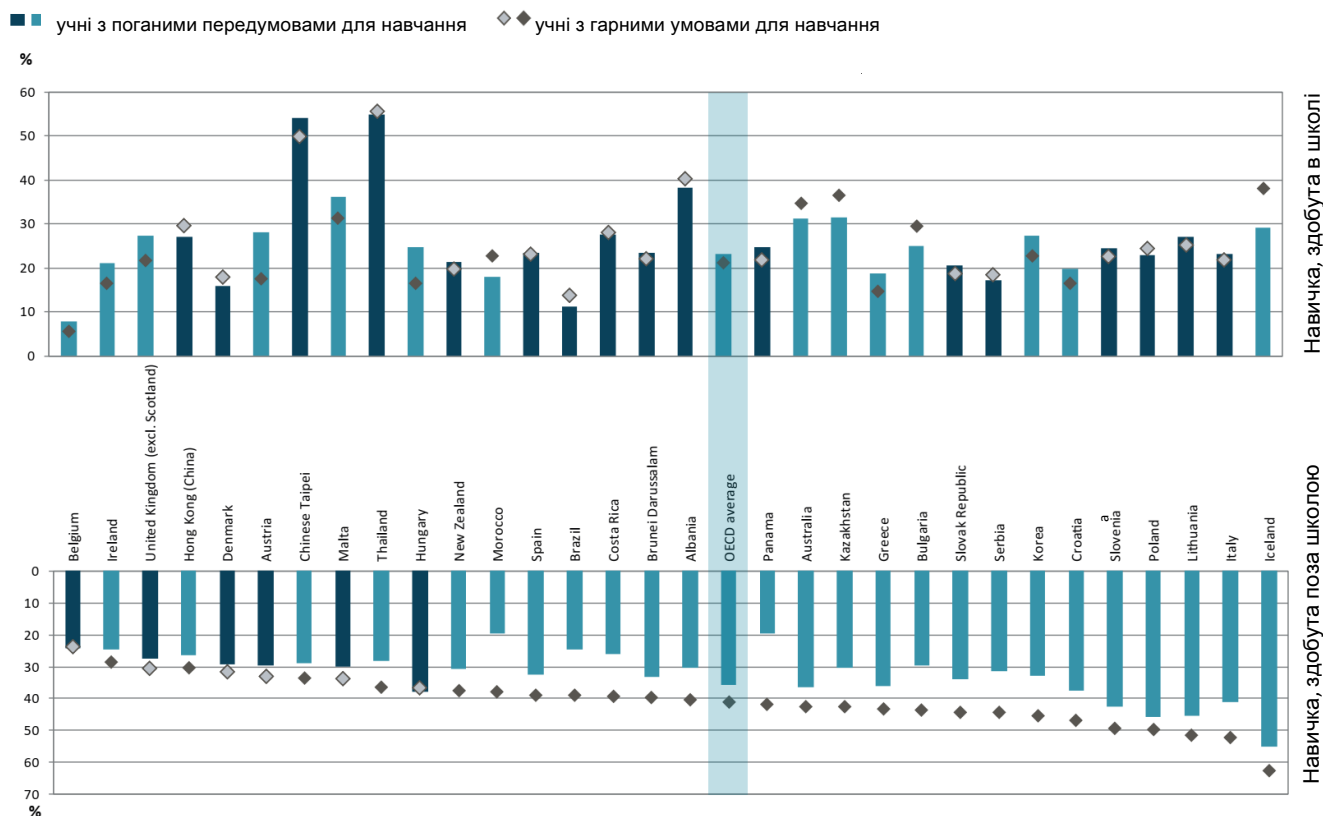
для здобуття університетської освіти, та занижувати економічну віддачу від отримання університетського ступеня, наприклад, імовірність знайти роботу після закінчення університету. Докази свідчать, що учні з неблагополучних сімей мають менше знань про вибір доступних їм програм вищої освіти і не завжди знають про фінансову допомогу, яку вони могли б отримати, щоб покрити витрати на вищу освіту.

Лише невелика частка учнів, які перебувають у неблагополучному становищі, повідомила, що вони знають, як отримати інформацію про фінансування студентів (наприклад, студентські кредити чи стипендії). У середньому по країнах ОЕСР, щодо яких є відповідні дані, менше трьох із п'яти учнів, які

мають погані передумови для навчання, повідомили, що вони здобули такі навички, а з тих, хто їх мав, більше учнів здобуло їх поза школою (36 %), ніж у школі (23 %). В Ісландії, Мальті та Таїланді менше чверті учнів з поганими передумо-

вами для навчання повідомили, що не здобули цих навичок; але в Бельгії, Данії, Гонконгу (Китай), Ірландії, Марокко та Новій Зеландії більше половини учнів із цієї категорії відповіли ствердно.

Учні, які повідомили, що знають, як знайти інформацію про фінансування студентів, залежно від соціально-економічного статусу учнів

Примітки: Статистично значущі відмінності позначено більш темним тоном (див. Додаток А3, PISA-2018 Результати [Том II]: Де всі учні / студенти можуть досягти успіху, ОЕСР [2019]).

На цій діаграмі показані лише країни та економіки, щодо яких наявні дані.

Країни та економіки наведено в порядку зростання за відсотком учнів із гарними передумовами для навчання, які здобули навички поза школою.

Джерело: ОЕСР, база даних PISA-2018, Таблиця II.B1.6.13.

Узагальнення

Заохочення учнів, особливо тих, які походять із малоосвічених родин, установлювати високі, але реалістичні цілі щодо майбутньої освіти та працевлаштування – це не лише спосіб забезпечення соціальної мобільності, це ще й необхідна передумова для стимулювання економічного процвітання. Із розвитком технологій попит на високоосвічених працівників зростатиме. Низькі амбіції учнів із високими результатами можуть позбавити суспільства та економіки цінних і дуже потрібних талантів. З огляду на те, що заклади освіти можуть працювати з великою кількістю молоді систематично, вони є ключовим джерелом офіційної профорієнтації та інформації про фінансову допомогу для подальшої освіти. Фінансові обмеження не повинні перешкоджати учням із поганими передумовами для навчання здобувати вищу освіту.

За більш детальною інформацією

Звертайтеся до: Полін Живор (Pauline.Givord@oecd.org).

Ознайомтеся з:

OECD (2019), Як освітні системи готують учнів до їхнього майбутнього, у *PISA 2018 Results (Volume II): Де усі учні / студенти можуть досягти успіху*, OECD Publishing, Paris <https://doi.org/10.1787/b5fd1b8f-en>

Geven, K. and E. Herbaut (2019), «Що працює, щоб зменшити нерівність у вищій освіті?», *International Higher Education*, Vol. 99, pp. 10-11. <https://doi.org/10.6017/ihe.2019.99.11649>

У наступному випуску:

Чи схоже ставлення до конкуренції та невдач мають хлопці та дівчата?

Це дослідження опубліковано під відповідальність Генерального секретаріату ОЕСР. Погляди та аргументи, висловлені в ньому, можуть не відображати офіційної позиції країн-членів ОЕСР.

Цей документ, як і будь-які дані чи мапи, включені до нього, не мають жодних упереджень щодо статусу чи суверенітету будь-яких територій, установлених кордонів чи ліній розмежування, назв будь-яких територій, міст чи місцевостей.

Статистичні дані щодо Ізраїлю зібрані відповідними ізраїльськими органами та під їхню відповідальність. Ці дані використано ОЕСР без жодних упереджень щодо статусу Голанських висот, Східного Єрусалиму та ізраїльських поселень на Західному березі на умовах міжнародного права.